

Téma

Témata workshopů

Workshop č. 1 Informační propast a role médií: Asymetrie informačních toků

Moderátor: Jacques Rupnik

Koordinátor: Gavan Titley

Učastníci:

Thomas Dawson:

James Deane

Jiří Dienstbier

Rosendo Fraga

Anthony Giffard

Josef Jařab

Ahmad Kamel

Najma Sadeque

Martin Walker

Joseph Warungu

Účastníci tohoto workshopu, mezi kterými byli mediální teoretici, praktici i zástupci mezinárodních finančních institucí, debatovali o celé řadě problémů a pokusili se identifikovat způsoby, jak se vypořádat s informačními propastmi. Svoboda projevu byla obhajována jako zásadní a nezpochybnitelné právo. Workshop současně vyústil ve společné prohlášení, že informace a média nelze nechat pouze v rukou mechanismů volného trhu.

- Deregulace, privatizace, transnacionalizace a komerční konkurence byly vnímány jako překážka nezávislosti médií. Například globální koncentrace zpravodajství do pěti tiskových agentur a tří poskytovatelů obrazového zpravodajství vede k vytváření jednotné mediální agendy a komodifikaci nabízených zpráv.
- Svobodná média jsou zásadní a nezpochybnitelná. Vycházejí ze svobody projevu a ne pouze z volného působení tržních mechanismů.

- Média veřejné služby jsou ohrožena několika faktory, včetně politického zneužití, snahy o přežití v tržním a konkurenčním prostředí a nedostatkem státní podpory.
- Nadnárodní média musí umožnit zpětnou vazbu a právo na lokální reakci.
- Vytvoření prostoru k interaktivním diskusím o odpovědnosti a dobrovolných mediálních kodexech mezi médii a představiteli sociálních skupin jak na národní úrovni, tak i na půdě mezinárodních institucí, například Rady Evropy, bylo vnímáno jako reálné a vhodné.
- Mimořádný význam má podpora vzniku a rozvoje místních a komunitních médií, kdykoliv je to možné. Existuje mnoho stanic a sítí, které potřebují podporu, a s nimiž mohou mezinárodní média spolupracovat. Toto by mohl být také jeden ze způsobů, jak zabránit nerovnováze v informačních tocích a koncentraci zdrojů.
- Je nutné všemi možnými prostředky zachovat a podporovat bezplatné vysílání všemi možnými prostředky.

Shrnutí závěrečné zprávy

Účastníci workshopu se zabývali značným počtem problémů, které vedou ke vzniku a zvětšování nejrůznějších informačních propastí.

Zjevné posílení role médií v rámci konfliktů a politického boje přirozeně vyvolává základní otázku týkající se způsobu získávání a šíření zpráv. Na příkladech Pákistánu a mnoha afrických zemích byly zmíněny problémy ovládnutí médií státní mocí jako překážka nezávislosti a naplňování pravého poslání médií ve společnosti.

V jiných prostředích jsou nicméně jako problém podobného druhu vnímány deregulace, privatizace, transnacionalizace a komerční konkurence.

Komerční konkurence a programová struktura řídicí se tržními zásadami jasně vede ke snižování podílu vzdělávacích programů, upřednostnění stejnorodých globálních produktů (většinou pocházejících z USA) a nedostatku programů, které by sloužily neziskovým potřebám a zájmům.

Zásadním a bezpodmínečným předpokladem je existence svobodných médií. I těžce získaná svoboda se může za nejrůznějších okolností oslabit, nebo být vystavena tlaku. Musíme vycházet ze svobody projevu a ne pouze spoléhat se na volné působení tržních mechanismů.

Pro účastníky workshopu bylo důležité určit, komu jsou tyto myšlenky a návrhy adresovány. Po rozhovorech v rámci UNESCO a NWICO neexistuje jednoznačně definované světové forum, které by o těchto otázkách diskutovalo.

1. Nadnárodní média musí umožnit zpětnou vazbu a právo na reakci.

2. Účastníci se rovněž domnívají, že je možné a vhodné vytvořit prostor k interaktivním diskusím o odpovědnosti a dobrovolných mediálních kodexech mezi médii a představiteli sociálních skupin jak na národní úrovni, tak i na půdě mezinárodních institucí, například Rady Evropy.

3. Mimořádný význam má podpora vzniku a rozvoje místních a komunitních médií, kdykoliv je to možné. Existuje mnoho stanic a sítí, které potřebují podporu a s nimiž mohou mezinárodní média spolupracovat. Toto by mohl být také jeden ze způsobů, jak zabránit nerovnováze v informačních tocích a koncentraci zdrojů.

4. Snižující se ceny nových technologií a poskytování informací prostřednictvím internetu také vytváří nové zdroje a možnosti získávání a šíření zpravodajství. Místní i mezinárodní média musí být připravena je vyhledávat a sdílet.

5. Je nutné všemi prostředky podporovat bezplatné vysílání. Určité kulturní události jsou součástí dědictví, které musí být obecně přístupné.

Workshop č. 2 Propast v pravidlech: dvojí standardy mezinárodního obchodu a ekonomiky

Moderátor: Frederik Willem de Klerk

Koordinátor: Martin Konečný

Účastníci:

Yilmaz Akyüz

Alexandre Barro Chambrier

Sylvia Borren

Susan George

Anuradha Mittal

T. Rajamoorthy

Robert B. Reich

Paul Trân Van Thinh

Rufus H. Yerxa

Všichni účastníci, zastupující multilaterální finanční instituce, občanskou společnost, akademickou i vládní sféru uznali, že dvojí normy, podporované partikulárními zájmy, převládají v mnoha oblastech světové ekonomiky. Ve společné deklaraci vyzývají k zásadní reformě existujícího systému ekonomických pravidel.

- Musí dojít k odstranění dvojích norem v mezinárodním obchodu a financích a také k vytvoření stejných pravidel fair play pro všechny.
- Existující multilaterální instituce je třeba učinit demokratičtějšími a je nezbytné zajistit větší zastoupení rozvojových zemí v jejich řídicích orgánech a smysluplnou spolupráci s nevládními organizacemi.
- Organizace spojených národů musí mít dostatečné pravomoci k tomu, aby zajistila, že všechny země, bohaté i chudé, dodržují mezinárodní dohody a pravidla.
- Je třeba účinně monitorovat činnost nadnárodních korporací.

Shrnutí závěrečné zprávy

Současný systém řízení globální ekonomiky je třeba od základu reformovat, aby mohlo být dosaženo následujících cílů:

1. Musí dojít k odstranění dvojích norem v mezinárodním obchodě a financích a také k vytvoření stejných pravidel fair play pro všechny. Musí dojít k přijetí zvláštních opatření, která umožní a podpoří rozvoj v chudých zemích. Je třeba věnovat zvláštní pozornost vytváření prostoru a podmínek pro rozhodování, posilování domácích a regionálních průmyslových odvětví a zemědělství v těchto zemích. Zároveň musí být těmto zemím zajištěn lepší přístup na trhy. Je třeba podporovat regionální integraci, aby bylo možné dosáhnout větší rovnováhy moci v mezinárodním systému. V případě potřeby je třeba přistoupit k revizi multilaterálních dohod a pravidel, aby bylo těchto cílů dosaženo.

2. Existující multilaterální instituce je třeba učinit demokratičtějšími a otevřenějšími, transparentními a odpovědnými. V tomto směru je nezbytné zajistit větší zastoupení rozvojových zemí v řídicích orgánech těchto institucí a smysluplnou spolupráci s pověřenými nevládními organizacemi.

3. Je třeba zlepšit komunikaci a koordinaci mezi jednotlivými multilaterálními institucemi. Tyto instituce a především pak Organizace spojených národů musí mít dostatečné pravomoci k tomu, aby zajistila, že všechny země, bohaté i chudé, dodržují mezinárodní dohody, pravidla a základní požadavky udržitelnosti.

4. Je třeba účinně monitorovat činnost nadnárodních korporací (především z hlediska dodržování lidských práv a ekologie) a příčiny nadměrných výkyvů finančních trhů. Stávající multilaterální instituce musí mít k dispozici prostředky a mandát tak činit a v případě, že je jejich kapacity nepostačují, měly by být vytvořeny instituce nové.

Workshop č. 3 Existuje propast mezi veřejným zájmem a soukromým ziskem? Etika, odpovědnost a udržitelnost ve světě nadnárodních společností

Moderátor: Marc Sarkady

Koordinátor: Colm O’Cinneide

Učastníci:

Chi Steve Chan

Stephen M. Davis

Edward Goldsmith

Hazel Henderson

David C. Korten

Jan Mühlfeit

Ricardo Navarro

Heinz Rothermund

Radomír Sabela

Wayne Silby

Čtyři účastníci tohoto workshopu zastupovali občanský sektor, čtyři korporace a čtyři se pohybují v obou těchto prostředích. Závěrečná zpráva silně podpořila vytvoření nového systému závazných právních předpisů pro nadnárodní korporace, který by byl zastřešen Organizací spojených národů. Na jeho vytváření a dodržování by se podílely nevládní

organizace, občanská společnost a korporace. Účastníci workshopu se shodli na prohlášení, které mimo jiné obsahuje následující body:

- Je třeba vytvořit strategii, realizovanou v rámci Organizace spojených národů, zaměřující se na prosazování odpovědnosti, transparentnosti a ochrany životního prostředí. Na této strategii se budou podílet korporace, občanský sektor a nevládní organizace.
- Mezinárodně závazné dohody o odpovědnosti korporací, zahrnující odpovědnost za způsobenou škodu i odpovědnost jednotlivců v příslušných funkcích.
- Použití takové daňové politiky, která posune daňové břemeno směrem k těm, kdo produkují nežádoucí odpad – tzv. ekologický posun daně.
- Vypracování zákonných norem, na jejichž základě budou společnosti spolu s dalšími povinně zveřejňovanými údaji uvádět také rozsah a druhy externalit a budou ze zákona odpovědné za poskytnutí takových údajů.
- Přeskolení ekonomů a účetních a změna v hodnocení nákladů tak, aby zahrnovaly externalitu a aby se do účetnictví promítaly ukazatele kvality života.

Shrnutí závěrečné zprávy

Navrhované strategie pro dosažení cílů uvedených výše. Body 1 až 6 skupina schválila počtem osmi hlasů, jeden účastník se zdržel hlasování (Ricardo Navarro, který požádal, aby skutečnost, že se zdržel hlasování, byla veřejně zaznamenána) a jeden účastník byl proti:

1. Soustředěná strategie, realizovaná pod společným deštníkem v rámci Organizace spojených národů, zaměřená na prosazování odpovědnosti, transparentnosti a ochrany životního prostředí. Na této strategii se budou podílet korporace, občanský sektor a nevládní organizace.

V rámci tohoto úsilí budou vypracovány zákonné normy, na jejichž základě budou společnosti spolu s dalšími povinně zveřejňovanými údaji uvádět také rozsah a druhy externalit a budou ze zákona odpovědné za poskytnutí takových údajů, nikoliv však za tyto náklady.

2. Vyloučení korporací z politického života zavedením veřejného financování voleb a zákazem jejich ovlivňování korporacemi.

3. Mezinárodně závazné dohody o odpovědnosti korporací, zahrnující odpovědnost za způsobenou škodu i odpovědnost jednotlivců v příslušných funkcích.

4. Přeskolení ekonomů a účetních a změna v hodnocení nákladů tak, aby zahrnovaly externality a aby se do účetnictví promítaly ukazatele kvality života.

5. Podporovat práci na dálku (Teleworking) a další způsoby, šetřící energii a využívající informační technologie, především prostřednictvím vysokokapacitních přenosů.

6. Použití takové daňové politiky, která posune daňové břemeno směrem k těm, kdo produkují nežádoucí odpad – tzv. ekologický posun daně.

Oblasti, v nichž nedošlo ke shodě a které je nutné dále projednat:

- Proběhla rozsáhlá diskuse o míře poškození životního prostředí a života společnosti v jednotlivých částech světa v důsledku procesu globalizace. Někteří členové skupiny se domnívají, že i když je situace poněkud skličující, korporace v tomto ohledu již dosáhly určitého pokroku. Jiní jsou toho názoru, že toto zlepšení bylo spíše minimální. Dva členové skupiny vyjádřili názor, že chování korporací se spíše zhoršilo než zlepšilo.
- Ostatní se však domnívají, že rozsah a měřítko, v jakém dochází k poškození, vyžadují, aby korporace reagovaly na tyto potřeby daleko intenzivněji.
- Celkově se skupina domnívá, že je nutné změny urychlit a že se na tomto procesu mají podílet korporace, nevládní organizace a další zainteresované strany.

Workshop č. 4 Propast mezi severem a jihem: jen otázka zadlužení?

Moderátor: Jan Štěpán

Učastníci:

Eduardo Aninat

Mario Cafiero

Wahu Kaara

Jürgen Kaiser

Mats Karlsson

Njoki Njoroge Njehu

Hilton Root

Jeffrey Sachs

Tohoto workshopu se zúčastnili zástupci mezinárodních finančních institucí, vlád, občanské společnosti a nevládních organizací. Závěrečná zpráva shrnuje současné návrhy na řešení zadluženosti a pojmenovává jak oblasti shody, tak konfliktu. Zatímco panuje shoda o tom, že situace ve třetím světě (tedy v rozvojových, vysoce zadlužených zemích) je za současných podmínek neudržitelná, všichni se shodli na potřebě odstranit obchodní bariéry a současnou úroveň dotací, zvláště v zemědělském sektoru rozvinutých zemí. Několik alternativ bylo zmíněno a zevrubně diskutováno.

- Otázka udržitelnosti dluhu je přímo spojená se zlepšením přístupu na trh. Odstranění obchodních bariér je vnímáno jako důležitý krok ve snaze o odstranění chudoby.
- Pokud mají být splněny cíle vytyčené na Summitu tisíciletí (Millennium Summit Development Goals), je potřeba značně zvýšit úroveň rozvojové pomoci ve smyslu výsledků Summitu o financování rozvoje v Monterrey. Po desetiletí neustálého snižování úrovně pomoci jsme v současnosti dospěli ke konkrétním časově ohraničeným příslibům zvýšení jejího objemu ze zemí EU, USA a ostatních dárců. Účastníci panelové diskuse vítají tyto přísliby, které musí být co nejdříve splněny.
- Důraz na větší průhlednost a zodpovědnost vyústil do debaty o možném vytvoření nezávislé instituce, která by na sebe převzala úlohu posuzovatele a arbitra.
- Všichni účastníci uvítali zvýšené využití grantů, zvláště pro účely vzdělání, boje s HIV/AIDS a v oblasti prevence konfliktů. To pomůže snížit břímě zadluženosti. Vyšší úroveň financování rozšíří možnosti využití grantů.

Shrnutí závěrečné zprávy

Definice problému a požadovaný cílový stav

Vyvážené a spravedlivé jednání s věřiteli a dlužníky, což jsou ve skutečnosti suverénní země, které musí zajišťovat základní lidská práva a sociální potřeby svých občanů, bylo přijato za vhodný cílový stav všemi účastníky panelové diskuse, stejně jako zřízení funkčního demokratického institucionálního prostředí v rozvojovém světě.

Možné cesty řešení problému:

Obchodní bariéry

Účastníci se shodli na potřebě omezit obchodní bariéry a úroveň dotací v zemědělském sektoru v rozvinutém světě. Všichni delegáti si uvědomují, že takové chování brzdí rozvojový potenciál. Rovněž panovala shoda, že veřejnost a odpovědné instituce musí být o této potřebě širěji informovány a to právě nyní, kdy probíhají intenzivní jednání Mezinárodní obchodní organizace (WTO) o rozvojové agendě z Doha. Účastníci panelové diskuse jednoznačně zdůraznili potřebu zvýšení různorodosti exportu z rozvojových zemí. Otázka udržitelného dluhu je přímo spojená se zlepšením přístupu na trh. Odstranění obchodních bariér je vnímáno jako důležitý krok ve snaze o odstranění chudoby.

Nezávislé hodnocení a arbitráž

Důraz na větší průhlednost a zodpovědnost vyústil do debaty o možném vytvoření nezávislé instituce, která by na sebe převzala úlohu posuzovatele a arbitra. Panovala shoda, že nezávislé hodnocení udržitelného dluhu z co nejvíce zdrojů z obou stran by mohlo být přínosné.

Zástupce MMF oznámil, že fond v současné době rozpracovává koncepci SDRM (Sovereign Debt Restructuring Mechanism) a v dubnu vystoupí s návrhem. SDRM jako takové stále není přijatelný pro sektor nevládních organizací, který trvá na skutečné nestrannosti tak, jak byla popsána v návrhu FTAP (Fair and Transparent Arbitration Process). Zvláště byl vysloven požadavek, aby se role MMF omezila pouze na poskytování půjček. Všechny zúčastněné strany se ubírají podobným směrem a překážky mohou tedy být alespoň částečně časem překonány. Z dlouhodobého hlediska uvítají strany jednání o mezinárodním právním systému, který by arbitráž umožňoval.

Granty

Dalším návrhem řešení situace v rozvojových zemích je solidarita. Náзор, který volá po náhradě půjček granty byl vášnivě obhajován. Odpuštění dluhu je ve skutečnosti samo o sobě grantem. Pokud musí být splněny cíle vytyčené na Summitu tisíciletí - Millennium Summit Development Goals, je potřeba značně zvýšit úroveň rozvojové pomoci ve smyslu výsledků Summitu o financování rozvoje v Monterrey. Po desetiletí neustálého snižování úrovně pomoci jsme v současnosti dospěli ke konkrétním časově ohraničeným příslibům zvýšení jejího objemu ze zemí EU, USA a ostatních dárců. Účastníci panelové diskuse vítají tyto přísliby, které musí být co nejdříve splněny.

Všichni účastníci uvítali zvýšené využití grantů, zvláště pro účely vzdělání, boje s HIV/AIDS a v oblasti předcházení konfliktů. To pomůže snížit břímě zadluženosti. Vyšší úroveň financování rozšíří možnosti využití grantů.

Delegáti vyjádřili naději, že nahrazování půjček rozvojovou pomocí bude zahájeno a že poměr pomoci vůči půjčkám bude podstatně zvýšen. Nevládní organizace, které zde byly přítomny, tento proces však nevnímají jako alternativu ke zrušení dluhů, spíše ho podporují jako paralelní koncepci.

Závěr

Delegáti by rádi vyjádřili, že v důsledku omezeného času nebyla podrobně projednána všechna hlediska problémů. Kromě toho nebyly přítomny všechny zainteresované strany. Nicméně během seminářů byla vyjádřena vůle pokračovat v podobných jednáních a rozvinout současný trend vedoucí k lepší komunikaci a spolupráci mezi rozdílnými názory, hledisky a návrhy.

--

Slavnostní zahájení

Václav Havel

Konference Forum 2000 se v uplynulých šesti letech staly jakýmsi neformálním místem debat a výměny názorů na řadu klíčových problémů a hrozeb, se kterými se lidstvo potýká. Tento otevřený dialog považuji za nesmírně důležitý, neboť je znamením nezbytné sebereflexe a příslibem přijetí dílu vlastní odpovědnosti v soukolí současného světa.

Jsem velice rád, že konference Forum 2000 pokračují i nadále, byť v jiné, skromnější, zato však konkrétnější podobě. Věřím, že projekt „Mosty přes globální propasti“, v který vyústilo předešlých pět ročníků konferencí Forum 2000, se bude se stejným úspěchem nadále soustředit na různé aspekty globalizace s hlavním důrazem na otevřený dialog mezi zastánci různých, často konfliktních názorů.

Nepochybuji o tom, že debaty následujících konferencí, diskusních stolů a dalších doprovodných akcí, budou zajímavé a podnětné a že obohatí naše uvažování o cestě směřující k hledání globálního konsenzu. Domnívám se navíc, že naší povinností je hledat také způsoby, jak přenášet závěry z těchto diskusí do světa politiky, do světa každodenních zájmů a starostí lidí okolo nás. Možná, že tento druhý úkol je ještě složitější, ale věřím, že právě nová forma konferencí Forum 2000 bude snáze hledat i jakési mosty umožňující propojení se světem života všedního dne.

Yohei Sasakawa

Vaše Excellence pane prezidente Havle, vážení hosté, dámy a pánové, je mi skutečně velikou ctí, že mohu opět být v Praze u příležitosti konference pořádané nadací Forum 2000. Rád bych zde vyjádřil svůj nehlubší dík prezidentu Václavu Havlovi za jeho vůdčí roli při pořádání tohoto náročného a aktuálního setkání, které se zabývá jedním z hlavních témat dotýkajících se nás všech: globální propasti.

Během pěti ročníků konferencí Forum 2000 jsme opakovaně debatovali o následující otázce: jak spolu mohou v dnešní globalizační době soužit lidé odlišných hodnot, společensko-

kulturních zázemí a náboženských založení?

Během diskuse se dlouze debatovalo o rozporuplných podobách globalizace. Na straně jedné jsme se shodli, že tento fenomén má silný pozitivní dopad na rozvoj společnosti.

Na straně druhé jsme ale zjistili, že se vyskytují silné kritické hlasy proti negativním dopadům globalizace.

Někteří namítali, že zejména globalizace ekonomiky přivedla mnoho chudých a zranitelných lidí do stále se zhoršující situace. Tyto hlasy tvrdí, že systém svobodného trhu umožňuje nadnárodním korporacím, aby prováděli ještě větší transakce než některé národy. V rozvíjejících se zemích s křehkým ekonomickým zázemím mohou škody způsobené tímto systémem daleko přesáhnout jakýkoli pozitivní dopad. Jak řekl známý indický ekonom Sukhamoy Chakravarty, "trh je velmi dobrý sluha, ale strašný pán".

Některé z rozvíjejících se zemí protestují proti intervencím takzvané Washingtonské dohody, kterou tvoří organizace jako jsou Mezinárodní měnový fond, Světová banka a Světová obchodní organizace.

Ze strany vůdců zemí Asie a Latinské Ameriky zaznívají kritické připomínky k tomu, jakým způsobem Washingtonská dohoda řeší krizové situace. Jsou lidé, kteří tvrdí, že přísné požadavky a intervence v důsledku asijské měnové krize v roce 1997 a nedávných krizí v Argentině a v Brazílii měly silně negativní dopad - místo, aby těmto zemím pomohly, učiněné kroky naopak umožnily mezinárodním konglomerátům, aby zhlitly místní sociální průmysl.

Během posledních pěti let se Forum 2000 zabývalo otázkou globalizace z etického a morálního hlediska. Loňské setkání bylo zvláště výstižné, jelikož k němu došlo bezprostředně po událostech 11. září. Objevil se silný názor, že globalizace vytvořila nerovnost tak výraznou, že dává podnět k terorismu. Pamatuji si, že konferenci v té době udávalo tón rčení „nedělej druhým to, co nechceš, aby dělali oni tobě“ v protikladu ke rčení „to, co je dobré pro mne, je dobré pro ty ostatní“.

Na konci konference došlo k podepsání takzvané Pražské deklarace, která jasně určovala, co je třeba do budoucna dělat, a která byla předložena Spojeným národům. Tato deklarace nás zavazuje k tomu, abychom pokračovali v této podstatné debatě konstruktivnějším způsobem.

Přesně to je účelem letošního setkání. Na základě dosavadních diskusí budeme formulovat jednotlivé problémy, kterými je třeba se zabývat, a vytvoříme mechanismy, pomocí nichž je možné tyto problémy řešit. Konkrétním tématem tohoto setkání je jeden ze základních problémů globalizace: propast, kterou globalizace sama vytváří.

Tato propast se neomezuje pouze na rozdíly v ekonomické vyspělosti či míře politické moci. Na mnohem základnější úrovni existuje i rozkol v našem vnímání globalizace samotné. Zdá se, že existují dvě skupiny: jedna, která vnímá globalizaci kladně, a druhá, která jí odmítá. Ale globalizace má ve skutečnosti několik tváří. Pokud nevyjasníme otázky typu „jaké konkrétní podoby globalizace bychom měli podporovat a jakým naopak čelit?“, nikdy nebudeme schopni se touto debatou konstruktivně zabývat.

Kdo určuje celosvětová pravidla? Doposud to vypadalo, že všechna pravidla jsou určována Západem. Ale z Asie se ozývají hlasy, které se vyhraňují proti dominantnímu postavení

západních myšlenek.

Před kolonizací západními „velmocemi“ byla Asie skutečně „globální“ oblastí. Existovaly tam široké obchodní námořní sítě. Docházelo k rozsáhlé a vlivné výměně zboží, lidí a kultur. Existoval vzájemný respekt a uznání platnosti jednotlivých celků. Existoval silný smysl pro vzájemnou toleranci. Různorodost byla respektována. Vztahy byly vstřícné a flexibilní.

Dokud budou ekonomické systémy vycházet z každodenních lidských životů, bude každý mít jiný ráz. Jedinečnost lidí v každé zemi či regionu vychází z jejich konkrétní směsi společenských zvyků a kulturních přesvědčení. Flexibilita a volný trh v Asii se zrodily z její různorodosti. Z té také těží. Jednostranná aplikace západních hodnot sem nepatří.

Současné antiglobalizační hnutí, kterého jsme svědky, se zdá být celosvětovým protestem proti jednostrannosti západních sil. Proto je třeba, abychom našli nový pluralitní mechanismus, který funguje na základě globálního konsensu a který ctí místní hodnoty. Toto není jednoduchý úkol, ale zajisté je hodný diskuse.

Na závěr mi dovoluete zdůraznit, že toto setkání se neomezuje pouze na prostor, kde zastánci a odpůrci globalizace mohou vyjádřit svůj názor, aniž by se zamysleli nad názory těch druhých. Není to setkání, na kterém se pouze bude ohánět slovem „globalizace“. Naopak účelem je, abychom našli konstruktivní směry, kterými se globalizace může ubírat. Abychom jí vtiskli lidskou tvář a dali jí lidský rozměr.

Děkuji vám.

--

Shrnutí

Výstupy z jednotlivých workshopů

Workshop č. 1

Informační propast a role médií: Asymetrie informačních toků

Účastníci tohoto workshopu, mezi kterými byli mediální teoretici, praktici i zástupci mezinárodních finančních institucí, debatovali o celé řadě problémů a pokusili se identifikovat způsoby, jak se vypořádat s informačními propastmi. Svoboda projevu byla obhajována jako zásadní a nezpochybnitelné právo. Workshop současně vyústil ve společné prohlášení, že informace a média nelze nechat pouze v rukou mechanismů volného trhu.

- Deregulace, privatizace, transnacionalizace a komerční konkurence byly vnímány jako překážka nezávislosti médií. Například globální koncentrace zpravodajství do pěti tiskových agentur a tří poskytovatelů obrazového zpravodajství vede k vytváření jednotné mediální agendy a komodifikaci nabízených zpráv.

- Svobodná média jsou zásadní a nezpochybnitelná. Vycházejí ze svobody projevu a ne pouze z volného působení tržních mechanismů.
- Média veřejné služby jsou ohrožena několika faktory, včetně politického zneužití, snahy o přežití v tržním a konkurenčním prostředí a nedostatkem státní podpory.
- Nadnárodní média musí umožnit zpětnou vazbu a právo na lokální reakci.
- Vytvoření prostoru k interaktivním diskusím o odpovědnosti a dobrovolných mediálních kodexech mezi médii a představiteli sociálních skupin jak na národní úrovni, tak i na půdě mezinárodních institucí, například Rady Evropy, bylo vnímáno jako reálné a vhodné.
- Mimořádný význam má podpora vzniku a rozvoje místních a komunitních médií, kdykoliv je to možné. Existuje mnoho stanic a sítí, které potřebují podporu, a s nimiž mohou mezinárodní média spolupracovat. Toto by mohl být také jeden ze způsobů, jak zabránit nerovnováze v informačních tocích a koncentraci zdrojů.
- Je nutné všemi možnými prostředky zachovat a podporovat bezplatné vysílání všemi možnými prostředky.

Workshop č. 2:

Propast v pravidlech: dvojí standardy mezinárodního obchodu a ekonomiky

Všichni účastníci, zastupující multilaterální finanční instituce, občanskou společnost, akademickou i vládní sféru uznali, že dvojí normy, podporované partikulárními zájmy, převládají v mnoha oblastech světové ekonomiky. Ve společné deklaraci vyzývají k zásadní reformě existujícího systému ekonomických pravidel.

- Musí dojít k odstranění dvojích norem v mezinárodním obchodu a financích a také k vytvoření stejných pravidel fair play pro všechny.
- Existující multilaterální instituce je třeba učinit demokratičtějšími a je nezbytné zajistit větší zastoupení rozvojových zemí v jejich řídicích orgánech a smysluplnou spolupráci s nevládními organizacemi.
- Organizace spojených národů musí mít dostatečné pravomoci k tomu, aby zajistila, že všechny země, bohaté i chudé, dodržují mezinárodní dohody a pravidla.
- Je třeba účinně monitorovat činnost nadnárodních korporací.

Workshop č. 3:

Existuje propast mezi veřejným zájmem a soukromým ziskem? Etika, odpovědnost a udržitelnost ve světě nadnárodních společností

Čtyři účastníci tohoto workshopu zastupovali občanský sektor, čtyři korporace a čtyři se pohybují v obou těchto prostředích. Závěrečná zpráva silně podpořila vytvoření nového systému závazných právních předpisů pro nadnárodní korporace, který by byl zastřešen Organizací spojených národů. Na jeho vytváření a dodržování by se podílely nevládní organizace, občanská společnost a korporace. Účastníci workshopu se shodli na prohlášení, které mimo jiné obsahuje následující body:

- Je třeba vytvořit strategii, realizovanou v rámci Organizace spojených národů, zaměřující se na prosazování odpovědnosti, transparentnosti a ochrany životního prostředí. Na této strategii se budou podílet korporace, občanský sektor a nevládní organizace.
- Mezinárodně závazné dohody o odpovědnosti korporací, zahrnující odpovědnost za způsobenou škodu i odpovědnost jednotlivců v příslušných funkcích.
- Použití takové daňové politiky, která posune daňové břemeno směrem k těm, kdo produkují nežádoucí odpad – tzv. ekologický posun daně.
- Vypracování zákonných norem, na jejichž základě budou společnosti spolu s dalšími povinně zveřejňovanými údaji uvádět také rozsah a druhy externalit a budou ze zákona odpovědné za poskytnutí takových údajů.
- Přeškolení ekonomů a účetních a změna v hodnocení nákladů tak, aby zahrnovaly externalitu a aby se do účetnictví promítaly ukazatele kvality života.

Workshop č. 4:

Propast mezi severem a jihem: jen otázka zadlužení?

Tohoto workshopu se zúčastnili zástupci mezinárodních finančních institucí, vlád, občanské společnosti a nevládních organizací. Závěrečná zpráva shrnuje současné návrhy na řešení zadluženosti a pojmenovává jak oblasti shody, tak konfliktu. Zatímco panuje shoda o tom, že situace ve třetím světě (tedy v rozvojových, vysoce zadlužených zemích) je za současných podmínek neudržitelná, všichni se shodli na potřebě odstranit obchodní bariéry a současnou úroveň dotací, zvláště v zemědělském sektoru rozvinutých zemí. Několik alternativ bylo zmíněno a zevrubně diskutováno.

- Otázka udržitelnosti dluhu je přímo spojená se zlepšením přístupu na trh. Odstranění obchodních bariér je vnímáno jako důležitý krok ve snaze o odstranění chudoby.
- Pokud mají být splněny cíle vytyčené na Summitu tisíciletí (Millennium Summit Development Goals), je potřeba značně zvýšit úroveň rozvojové pomoci ve smyslu výsledků Summitu o financování rozvoje v Monterrey. Po desetiletí neustálého snižování úrovně pomoci jsme v současnosti dospěli ke konkrétním časově ohraničeným příslibům zvýšení jejího objemu ze zemí EU, USA a ostatních dárců. Účastníci panelové diskuse vítají tyto přísliby, které musí být co nejdříve splněny.

- Důraz na větší průhlednost a zodpovědnost vyústil do debaty o možném vytvoření nezávislé instituce, která by na sebe převzala úlohu posuzovatele a arbitra.
- Všichni účastníci uvítali zvýšené využití grantů, zvláště pro účely vzdělání, boje s HIV/AIDS a v oblasti prevence konfliktů. To pomůže snížit břímě zadluženosti. Vyšší úroveň financování rozšíří možnosti využití grantů.

--

Doprovodné akce Konference Forum 2000

KULATÝ STŮL VĚNOVANÝ MÉDIÍM: ČESKÁ A SLOVENSKÁ MEDIÁLNÍ KRAJINA V GLOBÁLNÍ PERSPEKTIVĚ

Hosté:

Tat'ána Fischerová, poslankyně Parlamentu České republiky
Jarmila Grujbárová, Rada pre vysielanie a retransmisiu, Slovensko
Zdena Hůlová, Rada České televize
Helena Chaloupková, odbornice v oblasti mediální legislativy
Jan Jiráček, Fakulta sociálních věd, Karlova univerzita, Praha
Milan Knížák, Rada České televize
Petr Koliha, Česká televize
Daniel Köppl, šéfredaktor, Marketing & Media, Česká republika
Barbara Köpplová, Fakulta sociálních věd, Karlova univerzita, Praha
Peter Kováč, Rada pre vysielanie a retransmisiu, Slovensko
Věra Krupová, šéfredaktorka zpravodajství, Slovenská televize
Slavomír Magál, Univerzita Trnava Slovensko
Marian Matyáš, Univerzita Trnava Slovensko
Alena Müllerová, Česká televize, Český filmový a televizní svaz
Jan Potůček, redaktor, Lidové noviny, Česká republika
Vladimír Repčík, TV Markíza, Slovensko
Pavol Rusko, poslanec Parlamentu Slovenské republiky
Richard Rybníček, TV JOJ, Slovensko
Nikolaj Savický, Česká televize
Martin Šmatlák, Mediálny inštitút, Slovensko
Jan Štern, Česká televize, Český filmový a televizní svaz
Petr Štěpánek, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Česká republika
Michal Vašečka, agentura IVO, Slovensko
Jaromír Volek, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Brno
Arnošt Wagner, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Česká republika
Andrej Zmeček, Mediálny inštitút, Slovensko

Moderátor: Pavel Ryjáček, redaktor Českého rozhlasu, působí v odboru pro vnější vztahy hl. města Prahy

Termín: 19.10.2002 | 13.00 - 15.00, 15.30 - 17.30
 20.10.2002 | 09.00 - 10.30, 11.00 - 12.30

Místo: Palackého salonek, Obecní dům

Pořadatel: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Brno,

Kateřina Ondroušková, media@forum2000.cz, tel.:+420 605 207 249,
Gabriela Polanecká, media@forum2000.cz, tel.:+420 602 540 367

Tento dvoudenní kulatý stůl bude doprovázet workshop o Informačních propastech a roli médií. Mediální teoretici i praktici se na něm zaměří na otázky vlastnictví médií a mediální legislativy v České a Slovenské republice.

Poznámka: Diskuse bude probíhat pouze v češtině a slovenštině. Tato akce je z kapacitních důvodů přístupná pouze pro hosty konference.

VEŘEJNÁ DEBATA "ZMĚNĚNÝ SVĚT"

Hosté: Mario Cafiero, Thomas C. Dawson, Susan George, Mats Karlsson, Ricardo Navarro, Jeffrey Sachs

Moderátor: Tomáš Klvaňa, zástupce šéfredaktora, Hospodářské noviny

Termín: 19.10.2002 17.15 - 19.00

Místo: Vinárna, Obecní dům; Náměstí Republiky 5, 111 21 Praha 1

Pořadatel: Bridge Initiative on Globalization:

Patrice Barrat, France, Patrice.barrat@articlez.fr, tel.: +331 5533 5260

Evelyn Messinger, USA, emessinger@citizenschannel.org, tel.:+1 415 457 5222

Poznámka: Tato debata bude probíhat v angličtině.

Tato veřejná debata zmapovala změněnou realitu a vztahy mezi globálními institucemi a jejich kritiky v době po teroristických útocích na USA a války proti terorismu.

PŘEHLÍDKA DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ ZAMĚŘENÝCH NA AKTIVITY SKUPINY SVĚTOVÉ BANKY A MEZINÁRODNÍHO MĚNOVÉHO FONDU S NÁSLEDNOU DEBATOU

Hosté: Sobota - Yilmaz Akyüz, Wahu Kaara

Neděle - Hazel Henderson, Anuradha Mittal

Moderátor: Petr Jelínek, afrikanista

Robert Břešťan, Český rozhlas 6

Termín: 19.10.2002, 18.00- 20.00

20.10.2002, 18.00- 20.00

Místo: Kino Ponrepo, Bartolomějská 11, Praha 1

Pořadatel: Nadace Člověk v tísni, www.clovekvtisni.cz, Marie Peřinová,
mail@infoservis.net, tel.: +420 777 78 79 43

Malá přehlídka dokumentárních filmů uvedla filmy zaměřující se na dopady politiky skupiny Světové banky a Mezinárodního měnového fondu na rozvojové země. Po filmech následovaly debaty s delegáty konference Forum 2000: Mosty přes globální propasti, které dále rozvinuly témata jednotlivých filmů. Během přehlídky byly uvedeny následující filmy: "Investoři

chudoby" (Stuart Tauner | UK | 2001 | 45 min.) a "Život a dluh" (Stephanie Black | USA | 2001 | 86 min.)

KDYŽ SVĚTU VLÁDNOU KORPOPRAČE...!

Host: David C. Korten

Moderátor: Miloš Tuháček, Společnost pro trvale udržitelný život, Tábor

Termín: 21.10.2002, 18.00 - 19.30

Místo: Jihočeská univerzita, Vančurova 2904, Tábor, Posluchárna B 203

Pořadatel: Společnost pro trvale udržitelný život, Luboš Kroupa, stuz_jc@quick.cz, tel.: +420 776 34 50 76

Světověznámý ekonom David Korten prezentoval svůj kritický pohled na ekonomiku řízenou velkými společnostmi. Ve své přednášce se zabýval také alternativními ekonomickými modely.

STRATEGIE SNIŽOVÁNÍ CHUDOBY

Host: Mats Karlsson

Moderátor: Tomáš Sedláček, Kancelář prezidenta republiky

Termín: 18.10.2002, 14.00

Místo: Institut ekonomických studií, Opletalova 26, 110 00 Praha 1, posluchárna č. 0109 (přízemí)

Pořadatel: Asociace pro mezinárodní otázky, www.amo.cz Jasena Goldsmithová, manager@harvardclub.cz, jasena@centrum.cz, tel.: +420 737 45 96 86

Viceprezident Světové banky zodpovědný za globální komunikační programy a za vztahy s Organizací spojených národů hovořil o tom, jak se Světová banka vypořádává s problémem chudoby ve světě.

ALTERNATIVNÍ TISKOVÉ AGENTURY

Host: C. Anthony Giffard

Moderátor: Monika Metyková, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Termín: 21.10.2002, 16.00 - 17.30

Místo: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Gorkého 7, 662 40 Brno, posluchárna č. G 11

Pořadatel: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Brno, www.fss.muni.cz, Jiřina Salaquardová, salaquar@fss.muni.cz, tel.: +420 541 615 118; Monika Metyková, metykova@fss.muni.cz, tel.: +420 732 85 85 30

Člen správní rady agentury Inter Press Service Anthony Giffard hovořil se studenty o roli alternativních tiskových agentur při překlenování informačních propastí.

STRUKTURÁLNÍ PROBLÉMY ROZVOJE

Hosté: Jürgen Kaiser, Mario Cafiero

Moderátor: Tomáš Tožička, Národní koordinátor, Milostivé léto 2000

Termín: 18.10.2002, 16.00 - 18.00

Místo: Posluchárna Evangelické teologické fakulty, Karlova univerzita, Černá 9, Praha 1

Pořadatel: Ekumenická akademie, www.ecn.cz/eapraha, Jiří Silný, ekumakad@volny.cz, tel.: +420 604 62 54 86

Cílem této diskuse bylo prozkoumat vážné problémy, kterým čelí rozvojové země, zejména jejich vysokou zadluženost. Zvláštní pozornost byla věnována Argentině.

ZBÝVAJÍCÍCH JEDENAPADESÁT

Host: David C. Korten

Moderátor: Eva Navrátilová, Hnutí Duha / Friends of the Earth Czech Republic

Termín: 22.10.2002, 17.00 - 18.30

Místo: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Gorkého 7, 662 40 Brno, posluchárna č. J 31

Pořadatel: Hnutí Duha / Friends of the Earth Czech Republic, www.hnutiduha.cz, Martin Ander, martin.ander@hnutiduha.cz, tel.: +420 732 565 042

Ze sta největších ekonomik světa pouze čtyřicet devět řídí národní státy. Zbýlých jedenapadesát je kontrolováno nadnárodními společnostmi. David C. Korten, autor bestsellerů *When Corporations Rule the World* a *The Post-Corporate World*, vysvětlil, jakou roli hrají nadnárodní korporace v globální ekonomice.

ŽENSKÁ OTÁZKA V PAKISTÁNU

Host: Najma Sadeque

Moderátor: Alena Králíková, Gender Studies

Termín: 21.10.2002, 18.00 - 19.00

Místo: Knihovna Gender Studies, o.p.s. Gorazdova 20, 120 00 Praha 2

Pořadatel: Gender Studies, o.p.s., Alena Králíková, gender@ecn.cz, tel.: +420 604 970 895

Známa pákistánská novinářka a ženská aktivistka Najma Sadeque hovořila o pozici žen v pákistánské rodině a společnosti a o kulturním a historickém kontextu současné situace.

TRANSFORMUJÍCÍ SE ZEMĚ DVOU REGIONŮ

Hosté: Rosendo Fraga, Jiří Kunc, Jacques Rupnik

Moderátor: Jiří Kunc, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Termín: 21.10.2002, 14.00

Místo: Smetanova síň, Obecní dům budova IKSZ FSV, Univerzita Karlova, Praha, Smetanovo nábřeží 995/6 - Hollar
posluchárna č. 212 (1.patro)

Pořadatel: Asociace pro mezinárodní otázky, www.amo.cz, Tereza Novotná, tereza.novotna@volny.cz, tel.: +420 723 633 906

OHLASY SVĚTOVÉHO SUMMITU V JOHANNESBURGU

Hosté:

Helena Čížková, poradkyně ministra životního prostředí České republiky

Jiří Hlaváček, poradce ministra životního prostředí České republiky

Zdeněk Hrubý, náměstek ministra financí České republiky

Vojtěch Kotecký, Hnutí duha - Friends of the Earth Czech Republic

Petr Mareš, místopředseda vlády České republiky

Miroslav Somol, náměstek ministra průmyslu a obchodu České republiky

Jan Schwippel, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Josef Zbořil, člen představenstva Svazu průmyslu a dopravy

Moderátor: Bedřich Moldan, ředitel Centra pro otázky životního prostředí při Karlově Univerzitě

Termín: 20.10.2002, 11.00 - 12.30

Místo: Smetanova síň, Obecní dům

Pořadatel: Ústav mezinárodních vztahů, Forum 2000, www.iir.cz, Petr Lebeda, petrlebeda@hotmail.com, tel.: +420 606 25 78 26

Poznámka: Tato akce je z kapacitních důvodů přístupná pouze pro hosty konference.

Diskuse se zaměřila na dopady Světového summitu o trvale udržitelném rozvoji v Johannesburgu na region střední Evropy a zvláště na Českou republiku.

E-FORUM

Hosté: Susan George, Heinz Rothermund

Místo: <http://www.e-forum.cz>

Pořadatel: E-Area, Forum 2000

E-forum je internetový projekt, propojující konference Forum 2000 a širší veřejnost. Na stránkách E-fora komunikují delegáti konference Mosty přes globální propasti o otázkách úzce propojených s tématy letošního říjnového setkání.